

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

H

(12)

Gladlig Jule
Hilsen
Hilse
Hilse

VEJLBY HØJSKOLE

JULEN 1916

Aarhus.

S. Jensen Sort, Søndergade 70.

1916.

Statens pædagogiske Studiebureau
København

Aaret der svandt.

VINTERSKOLEN i 1915—16 var besøgt af 45 Elever. Det var noget mindre end vi havde før Kri-gen, men dog ikke anderledes end at Skolen kunde gaa sin vante Gang. Eleverne samledes til Juletræ Mandag den 3. Januar. Ogsaa en Del af de gamle Elever var mødt, især fra Sommerskolen.

Det var lykkedes Skolen at faa Lærer *Holger Steen* til at overtage Undervisningen i Samfunds-lære, Sundhedslære og Sønderjyllands Historie. *Holger Steen* er som bekendt gammel Højskole-lærer, og det er os en Glæde at kunne fastslaa, at han i det forløbne Aar har været en god og sikker Støtte for Skolen, og at vi tror at kunne regne med ham ogsaa i Fremtiden som en fast Med-hjælper.

Den 20. og 27. Januar og 3. Februar holdt Bibliotekar *Dri phil. E. Fog* 3 Foredrag om Bøgers Brug. Den 18., 22. og 23. Marts talte Statskonsu-lent *Riedel* om Havebrug og den 24. Marts holdt Redaktør *Bertel Jensen* Foredrag om Hesteavl. Kort før Jul, den 15. December, holdt Pastor *Mon-rad* fra Norge Foredrag om norsk Aandsliv i Mid-ten af forrige Aarhundrede.

En Gang om Ugen, hver Tirsdag Aften, sam-ledes Eleverne i Hostrups private Spisestue, der var da Musikaften, og Lærer *Bertelsen* og Fru *Ho-strup* spillede og sang for dem.

Paa Fru Hostrups Fødselsdag den 12. Februar, sang Vejlby Sangforening firstemmige Sange, hvor-efter der var fælles Kaffebord for Eleverne og Sangerne. Ved denne Lejlighed holdtes en Række Taler.

Den 26. Marts havde Eleverne Opvisning i

Piger paa Højen.

Gymnastik og Sang. Der var imellem Eleverne enkelte ualmindelig gode Stemmer, og den flerstemmige Sang hævede sig langt over det, den i Almindelighed naar ved Vinterskolen.

Fra Kultusministeriet havde Skolen modtaget et mindre Beløb til Bøger til enkelte Elever. Fire Elever, *Laurids* og *Martin Andresen*, *Knud Fuglsang* og *Laurids Lauridsen*, fik da hver en Art Flidspræmie som en Erindring om Vinteren.

Den 31. Marts holdtes afsluttende Møde. Om Aftenen holdtes fælles Kaffebord, og ved denne Lejlighed talte mange af Eleverne som Skolens varme og trofaste Venner.

Den 3. Maj aabnedes Sommerskolen. Det var, som Krigen trykkede Pigeskolen mere end Karleskolen, og der mødte kun et meget lille Hold, 27 Elever, det mindste Hold, Skolen siden Hostrups Overtagelse af den havde haft.

Sommerskolen fortsattes imidlertid som Aaret før i August. Det var meget fornøjeligt at beholde de unge Piger saa længe, og vi erfarede atter, at den sidste Maaned var den rigeste. August er en udmærket Arbejdsmaaned, og i den er Elever og Lærere saa godt sammenarbejdede, at begge Parter sikkert fik mest ud af denne Maaned.

Af de 27 kunde kun de to Trediedele blive den fjerde Maaned, og dette gav ganske vist en lidt kedelig Følelse af, at Skolen ikke sluttede, mens Legen var bedst, men opløstes mod Slutningen gradvis.

Hvor gerne vi end vil fortsætte de fire Maa neders Sommerskole, vil dette dog til Sommer gøres afhængig af Tilslutningen. Det er mere tiltalende at slutte for tidligt end for sent, og det er ikke heldigt, om man gaar med Følelsen af, at Skolen ikke ender brat, men siver ud i Sandet. Der vil til Sommer ikke blive Skole i August, hvis ikke mindst tyve Elever melder sig dertil.

Den 28. Maj holdt Ungdomsforeningerne Møde paa Skolen. Ved den Lejlighed prædikede om Formiddagen i Kirken Pastor *Eskesen*, Venge, og Pastor *Geert-Jørgensen* holdt Skriftetalen. Om Eftermiddagen bød Geert-Jørgensen velkommen i Højskolens Gymnastiksal, Højskoleforstanderne *Elbæk* og *Hostrup* holdt Foredrag, og Pastor *Christensen*, Harlev sluttede Mødet. Der havde samlet sig en meget stor Flok af Aarhusegnens Ungdom, de var kommen langvejs fra, og op ad Murene og i Haven stod mange hundrede Cykler.

Den tredie Søndag i Juni — den 18. Juni — holdtes Elevmødet, der havde samlet mange gamle Elever. Næsten alle Karlene fra Vinteren var mødt.

Den 23. Juli holdt Pastor *Monrad* fra Norge et ypperligt, fantasifuldt Foredrag om Island som Landet med Is og Ild.

Den 30. Juli foretog Skolen en Udflugt til Kalø. Vi sejlede med en stor Motorbaad fra Ris-skov Dampskibsbro. Vejret var lidt uroligt, og paa Hjemvejen vippede Baaden lidt, og alt imellem fik vi lidt Vand ind. Pigerne holdt imidlertid Humøret godt, og ikke en blev søsyg.

Den 27. August var der Gymnastikopvisning og flerstemmig Sang.

Den 23. Juli var der Møde for Skolens Garanter.

Ved Sommerskolen havde *Ingeborg Hostrup*, der var Elev af Fru Halskov, overtaget Undervisningen Haandarbejde.

Den 17. Juli holdt Lærer *Bertelsen* Bryllup. Det unge Par fik nu Bolig omtrent midtvejs mellem Skolen og Stranden.

Den 17., 18. og 19. September holdtes et stærkt besøgt Efteraarsmøde.

Søndag den 17. September, Kl. 3, aabnede *Hostrup* Mødet. Derefter talte Højskoleforstander *Bredsdorff*. Kl. 5 talte *Hostrup* i Stedet for Folke-

tingsmand *Neergaard*, der i sidste Øjeblik var bleven forhindret. Kl. 6 talte Pastor *Monrad* fra Norge.

Tilstrømningen var saa stærk, at Skolens Lokaler ikke kunde rumme alle de mange Gæster. Navnlig Kaffe-pausen efter det første Foredrag blev meget forlænget, fordi de maatte drikke Kaffe i 3—4 Hold, de sidste Foredrag blev da stærkt forsinkede.

Om Aftenen var der Musik og Sang (Pastor *Monrad* spillede Violoncel).

Mandag den 18. talte Kl. 3 Pastor *Christensen*, Harlev, Kl. 5 *Bredsdorff* og Kl. 6 Valgmenighedspræst *T. Rørdam* fra Ryslinge. Om Aftenen sang *Rørdam* til Luthakkompagnement.

Tirsdag Kl. 3 talte Folketingsmand, Højskolelærer *Nørgaard*, Frederiksborg. Kl. 5 Pastor *Monrad* og Kl. 6 Hostrup. Om Aftenen var der Op-læsning.

Vinterskolen begyndte den 3. November. Ligesom i Sommer har vi kun et lille Hold. Vi har nu 28 Karle.

Af nye Lærere er knyttet til Skolen Forstander *Himmelstrup*, der holder 3 Foredrag om Ugen om Bondestandens Historie, og Landbrugskonsulent *Lauridsen*, der en Gang om Ugen taler om Agerdyrkningslære.

Efter Jul samles Eleverne til Juletræ, Onsdag den 3 Januar.

Elevmødet er, som sædvanlig, sat til tredie Søndag i Juni, den 17.

Efteraarsmødet er bestemt til Søndag den 23., Mandag den 24. og Tirsdag den 25. September. Blandt de Talere, der har lovet at komme, kan nævnes: Folketingsmand *Neergaard*, Valgmenighedspræst *Brücker* og Højskoleforstander *Begtrup*.

Det er nu den tredie Vinter, vi holder Skole under denne alt ødelæggende Krig. Naar vi nu

ønsker hinanden en glædelig Jul og et godt Nytaar, saa er det med det Haab, at Enden paa Kri-gen maa være nærmere, end det endnu ser ud til. Og at det næste Aar maa bringe Freden til vor ødelagte Verdensdel.

H. H.

Paa Søen.

SKOLEN havde gennem Marineministeriet faaet en Baad til ti Aarer, en udmærket Egetræs Baad, rummelig og stiv og let at ro. Det ustadige Vejr lagde mange Hindringer i Vejen for Benyttelsen. Men naar der var Lejlighed dertil, var Pigerne nede og fik et Saltvandspust fra den friske Strand.

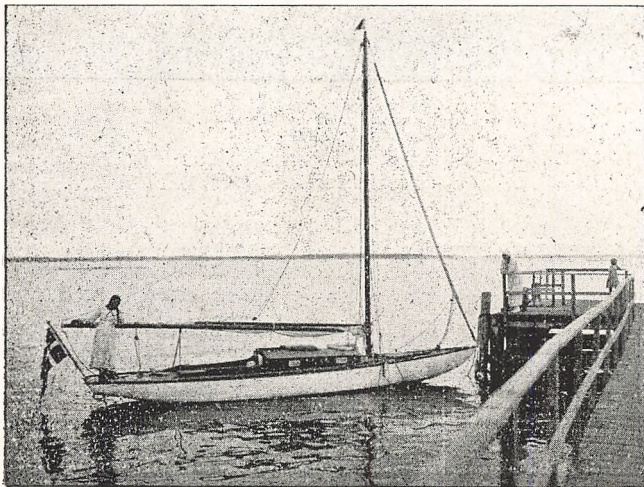
Pigernes Baad.

Vi havde først lagt Baaden for en Fortøjning i den aabne Strand, tæt ved Risskov Dampskibsbro. Men en stærk Paalandsstorm med høj Sø fyldte den med Vand. Det kostede stor Besvær at faa den øst, som den laa der med Vandet ind over Siderne. Den maatte hales ind paa grundet Vand, men efter et Par Timers Slid lykkedes det at faa den tom og anbragt ved Bøjen igen. Faa Dage efter fik vi atter Paalandsvind og Sø, og Baaden sank paa ny. Vi var nede at bjerge den i temmelig høje Bølger, og da den fladbundede Jolle, vi trak den med, ikke kunde styre den gen-

nem Søerne, maatte Skipperen ud i Vandet. Han gik og spaserede der med Baaden til stor Glæde for Pigerne paa Stranden, der nærmest opfattede det som en morsom Vandpantomime. Efter at han havde gaaet i Vandet i nogle Timer — hvad hans Tøj og Støvler just ikke havde godt af — lykkedes det ham, at faa Baaden tømt og trukket ind, saa den kunde hales paa Land. Den blev nu malet og pudset og derpaa roet ind til Aarhus Havn, hvor den laa Resten af Sommeren. Her maatte saa Pigerne hente den, hver Gang de skulde ud at ro. Det vakte nogen Opsigt blandt Havnemolens spaserende, hver Gang en Fløk unge Piger var inde at hente Baaden. Og i Aarhusbladene gik følgende Notits rundt:

Damer med Lyst til Havet. En Konebaad, bemanded med 14 unge Damer, vækker i disse Aftener Opmærksomhed ved Havnen. Baaden er fra Vejlbj Højskole.

Foruden Elevbaaden havde vi en lille Kutter «Miss», der imidlertid kun kom en mindre Kreds til Gode. Skipperen foretog i Løbet af Sommeren en Snes Ture med den med skiftende Besætning.

„Miss“.

Den 13. Maj sejlede han den fra Nykøbing (Sjælland) til Aarhus. Han afgik fra Nykøbing Kl. 9 om Morgenen. Der var svag Vind fra S. O. og først Kl. 1 naaede han det aabne Hav. Ved Solnedgang havde han kun naaet Sjællands Odde, men da friskede det op, og nu laa han og krydsede om Natten ved Hjelms Fyr.

Han havde med sig om Bord Havemanden J., og Kl. 1 gav han Roret til ham. Paa et af Krydsene sejlede han i Maanestriben — Vinden var sprunget over i V. Mens han sad ved Roret og passede Kursen, drømte han, at Maanestriben var en Landevej, og han syntes, at der var Huse og Haver ved Siderne. Desuden frøs han — som en af Eleverne fra Vinteren sagde — som en Klat Is paa et Cementgulv.

Saa gav han Roret til J. «Styr efter Maanen», sagde han. «Skal jeg styre efter Maanen?» spurgte J. forbavset. «Ja, styr efter Maanen». Saa gik han ned og lagde sig i Kahytten. Men Maanen flyttede sig, og naar Baaden løb for nær i Vinden, vaagnede han og fik rettet Kursen. Kl. 2 var han atter frisk og tog Roret. Hen paa Morgenen blev Kulingen friskere, og da han Søndag Formiddag naaede Aarhus Havn, laa den lille «Miss» med Vandet spillende over Dækket i Læ, muntert hoppende over Søerne.

Af andre længere Udflugter kan nævnes Turen d. 1. Juli til Kalundborg. Skipperen, der var alene, afgik fra Aarhus ved 2 $\frac{1}{2}$ Tiden. Ved Tunø fik han frisk vestlig Vind med en Del Sø. Han naaede Kalundborg Havn ved Midnatstid.

Om Søndagen talte han ved et Møde i Ubberup, men om Aftenen vendte han tilbage til Skibet og sov der om Natten.

Han var oppe Kl. 4 $\frac{1}{2}$, lavede Mad og vaskede op og lettede 5 $\frac{3}{4}$. For [svag Vind krydsede han ud af Fjorden; paa det aabne Hav døde Vinden

helt hen. I 6 Timer laa han i bagende Solhede paa samme Plet. Han saa Springerne boltre sig i det stille Vand. Endelig fik han Vind og naaede Tunø Kl. 8. Men efter Solnedgang blev det blikstille, og han laa i kobberskinnende Vand omtrent udfør Ørnereden, til Dagen begyndte at gry. Ved lette Blaf naaede han omsider i Havn Kl. 5 Tirsdag Morgen.

Han havde haft noget Besvær med Slæbejollen, der i Søgangen paa Udturen havde sprængt Trossen. Deraf kom siden det Sagn, at hans Skib var drevet i Land paa Stranden, og han selv var forsvunden. Hans Bekendte spejdede i Aviserne efter en Nekrolog, men da den ikke viste sig, begyndte de at haabe, at han alligevel var sluppet fra det med Livet.

Skipperen har Roret.

Den 12. August foretog Skipperen en Tur til Alrø i Horsensfjord. Han havde sin Kone og tre Døtre med og desuden som Letmatros Student Sørensen. De afgik fra Aarhus ca. Kl. 1. De første Par Timer var der næsten ingen Vind, men saa blæste det op fra Syd med krap Sø. De bestemte sig da til at overnatte i Hou. I Maaneskin

langt ud paa Aftenen fandt de det vanskelige Indløb til Hous Havn. Damerne gik i Land og sov om Natten paa Afholdshotellet, mens Skipperen og Letmatrosen blev om Bord.

Næste Morgen Kl. 7 $\frac{1}{2}$ lettede de i Regntykning. Men Kl. 9 fik de frisk Vind fra O. N. O. Den fejede «Miss» med Dampskibsfart gennem skummende Bølger ned til Hjarnøs Sydspids, og Kl. 12 fortøjede de ved Anløbsbroen ved Alrø.

Om Eftermiddagen holdt Skipperen Foredrag i Præstegaardshaven.

Hele det lille Skibs Besætning mødte den største Gæstfrihed paa Øen, de blev kørt rundt til de smukkeste Steder, og de tog med sig et meget hyggeligt Indtryk af den venlige Ø.

Om Mandagen Kl. 9 lettede de atter og krydsede nu for svag vestlig Vind ud af Sundet mellem Alrø og Snaptun. Først paa det aabne Vand fik de frisk Vind fra S. O. De sejlede omkring et Par Skibe, der holdt samme Kurs og hvorfra Skipperne noget trevent gengældte deres glade Hilsen. Den ene af dem — han førte en hollandsk Kuf — spyttede først i Læ, inden han puffede lidt til Kasketskyggen.

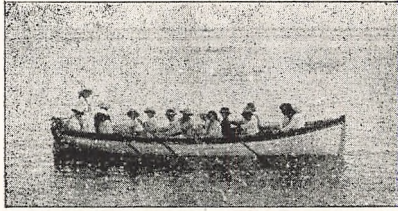
Vinden friskede mere og mere op, og de fløj hen over Vandet, mens de sang den ene Sang efter den anden. Skipperens Kone var den utrættelige Forsanger. Kl. 7 $\frac{1}{2}$!løb de ind i Aarhus Havn.

Nu ligger Baadene paa Land. Pigernes Baad ligger med Kølen i Vejret parat til at tage imod Vinterens Sne og Regn. Og den lille, lette «Miss» har faaet en ny Ejer.

Men kommer næste Sommer med Sol og Varme, og er Forholdene saadan, at vi atter kan samle en Hold unge Piger paa Vejlbys Højskole, saa skal deres Baad, malet og pyntet, igen i Van-

det. Og de skal atter i de stille Sommeraftener
ligge ude paa det spejlblanke Vand.

Og saa finder Skipperen sig vel ogsaa et Far-
tøj, han kan hejse Sejl paa.

Lidt om Pehr Henrik Ling og hans Gymnastik.

(1776—1839).

HAN fødtes 1776 i Sønder Ljunga Præstegaard i det sydvestlige Smaaland. Faderen, Lars Feter Ling, der var Sognepræst i Ljunga Sogn, var af en gammel sejt og stærk svensk Bondeslæggt, I saadanne Bondeslægter kan der tit være oplagret stor aandelig Kraft; dette har vi flere Eksempler paa ogsaa i dansk Aandslivs Historie.

De to berømte Landsmænd af Ling, Carl Linné og Esajas Tegner er ogsaa Præstesønner med Rod i den smaalandske Bondebefolkning.

Smaaland har en forskelligartet Natur. Her er store, vidtstrakte Naaleskove og øde, tørre Heder, nøgne Fjeldmarker og sure Mosestrækninger. Denne Natur har ganske sikkert i høj Grad indvirket paa Pehr Henrik. I hans Karakter er der baade forenet Blidhed og Barskhed, Voldsomhed med Ømhed, Udholdenhed og Omskiftelighed. Derfor bliver Ling baade Digter og Gymnast. I hans Digtning mærker vi hans store, poetiske Gemyt, og i hans Gymnastik mærker vi hans geniale Syn paa Meneskelivets sunde og naturlige Udvikling. Her skal fortælles lidt om hans Arbejde for Gymnastikken.

Mens Ling i Aarene 1794—99 opholdt sig i Stockholm, kændrede hans Baad paa en længere Sejltur, og han maatte i iskoldt Vand svømme et langt Stykke for at redde Livet. Denne Tur tog stærkt paa hans Lunger, og for at komme til Kræfter igen maatte han i længere Tid drikke Gedemælk.

I Aarene 1799—1804 opholder Ling sig i København, hvor han modtager mange stærke aan-

delige Indtryk og gennemgaar en rig aandelig Udvikling. Men ved at leve i ublide Kaar og leve et uregelmæssigt Liv paadrager Ling sig en slem Gigtsygd, der i lange Tider piner ham og truer med helt at lamme hans højre Arm. Han bliver da lidt efter lidt klar over, at han maa finde et Midde, der kan gøre Armen stærk igen. Og derfor giver han sig til at fægte. Ved tre Aars ihærdig Fægtning bliver Ling ikke alene en dygtig Fægtemester, men hans Arm kommer sig fuldstændigt, saa den bliver ligesaa stærk som før.

Disse to Sygdomstilfælde giver Ling meget at tænke paa. Han kaster sig med Energi over Studiet af Anatomi og Fysiologi, og derved faar han et indgaaende Kendskab til sit eget Legeme. Han opdager, at *Muskelbrug kan jage en Sygdom paa Flugt*, og at *Legemsøvelser kan gengive Legemet den ved Sygdom tabte Kraft*. Denne Opdagelse bliver Grundlaget for det Gymnastiksystem, som Ling lidt efter lidt bliver Skaber af.

I København hører Ling den berømte Hænr. Steffens Forelæsninger, og han bliver i meget høj Grad paavirket af dennes ildfulde Tale. Da modnes lidt efter lidt hans Ungdomsdrøm: Han vil drage hjem til Sverrig igen og opøve svensk Ungdom i Fægtning og Gymnastik, for at den kan blive, baade i aandelig og legemlig Henseende, en sund og stærk Ungdom, der kan blive moden til at tage de Opgaver op, som Fædrelandet forlanger af den.

I Aaret 1804 rejser Ling derfor fra København hjem til Lund, hvor han bliver Fægtemester ved Universitetet. Han lader sig imidlertid ikke nøje med at være Lærer i Fægtning, men han indbyder Studenterne til Deltagelse i Gymnastik. Og da Ling først faar begyndt med sin Gymnastik i Lund, faar han den tilsidst ogsaa indført i Købstæderne, Linkøping, Malmø, Kristianstad og Göteborg.

Men Ling vil yderligere udvide sit Virkefelt for Gymnastikken. 1813 flytter han til Stockholm, hvor han med sin utrættelige Energi arbejder videre for Fægning og Gymnastik. Allerede samme Aar faar han «Gymnastiska Centralinstitutet» oprettet, der bestaar den Dag i Dag. Ling blev Forstander for dette Institut, og under sit Arbejde her for Gymnastik er det, at han udformer sit geniale Gymnastiksystem og grunder en rationel Gymnastik, der i ét og alt følger sig efter Lovene for Menneskelegemets Bygning og Livsvirksomhed. Det er dette Gymnastiksystem, der ligger til Grund for den Gymnastik, vi i Øjeblikket har her i Danmark. Og naar der altsaa her i Landet drives Gymnastik i Hæren, i Landets Kommuneskoler, paa Latinskoler, Realskoler, Højskoler osv., saa kan vi paa en Maade takke Ling derfor, idet hans Gymnastiksystem viser sig at være saa praktisk indrettet, at det kan bruges af *alle*, baade unge og gamle; det kan afpasses for Folk paa alle Alderstrin. Ling, der regnede Danmark for sit andet Fædreland, har skænket os gennem dette Gymnastiksystem en Gave, som det nok er værd at agte paa og kende noget til. Unge Mennesker, baade Mænd og Kvinder, kan jo ved at deltage i Gymnastik forøge deres Sundhed og Livskraft. Ja, ved ivrigt at dyrke Gymnastik i sine unge Aar, sætter man billedlig talt en Kapital paa Rente, der giver stort Udbytte baade i Øjeblikket og senere hen i Livet.

Men skønt det baade paa Landet og i Købstæderne i Reglen er meget let at faa Adgang til at deltage i Legemsøvelser, saa er det dog allfor faa Mennesker, baade unge og gamle, der benytter sig af Lejligheden. Spørger man et nyt Hold Elever, der møder paa en Højskole (baade mandlige og kvindelige) om, hvor mange af dem, der før har deltaget i Gymnastik, saa faar man næsten

altid at vide, at det er yderst faa pCt., der nogen-
sinde har befattet sig med Legemsøvelser.

Paa Højskolelærermødet sidste Efteraar paa
Dalum Landbrugsskole havde man Spørgsmaalet
om Højskoleelevernes Gymnastik til Forhandling.
Skønt jeg ikke var personlig med til denne For-
handling og kun har Dagbladsreferater at holde
mig til, fik jeg dog et meget stærkt Indtryk af, at
der paa Højskolerne møder altfor faa Elever til
Øvelserne i Gymnastiktimerne. Man gider ikke.
Det koster for megen Anstrengelse. Men saaledes
burde det jo ikke være. Den Ungdom, der mø-
der paa Højskolerne for at berige sig i aandelig
Henseende, maa ogsaa kunne forstaa, at den le-
gemlige Udvikling aldeles ikke maa forsømmes.
Hvis vi ikke i vore unge Aar vænnes til Anstren-
gelse, saa vil det være umuligt at taale Anstren-
gelse længere hen i Livet. Lind forklarede sine
Elever, at de maatte vænne sig til Savn, Anstren-
gelse, Sult, Kulde og Strabadser af enhver Art,
for at de kunde blive hærdede til at udrette no-
get i Livet. Og denne Hærdning bliver vi vist
nødt til at tage op ogsaa i vor Tid. Der er saa-
vist Blødagtighed nok i Tiden.

Naar jeg derfor nu gerne vil sende alle for-
henværende Elever fra Vejlbys Højskole en Jule-
hilsen, og specielt de Elever, jeg personlig er kendt
med, saa vil jeg gerne med det samme tillade mig
at pege paa den Opgave, som jeg synes ligger nær
for dansk Ungdom: at arbejde for Gymnastikkens
videre Udbredelse alle Vegne, hvor der er Lejlig-
hed dertil. Vi kommer aldrig til at fortryde, at
vi er med til at uddanne en aandelig og legemlig
stærk Slægt, som kan tage Fremtidens mange van-
skellige Opgaver op med Frimodighed og Udhol-
denhed.

Modig Ungdom, ingen vege Sjæle,
Tiden er ej til 1 Mag at dvæle.
Vi har Brug for danske Mænd,
unge Sener, stærke Spænd,
Mænd med faste Viljer,

(Th. Aagaard).

Glædelig Jul! Og godt Nytaar!

Holger Steen.

Vejlby Kommuneskole i Decbr. 1916.

Grundtvig på Skamlingsbanken.

KAN der rejses tvivl om, hvorvidt Grundtvig kan henregnes til politikernes kreds, selvom han var rigsdagsmand i ikke så få år og i denne tid langt fra hørte til de tavse, thi han havde meget ofte ordet og endog ofte indgav forslag, hvad der vel skal kaldes politisk virksomhed — men kan der alligevel rejses tvivl om, han virkelig var politiker, så er der et andet område, hvor man straks er klar over, hvad han er, og det er på dansk område. Han havde i mange år (vi står ved begyndelsen af 40-erne) søgt at trænge ind i, hvad der virkelig var dansk. Han levede sig ind i dansk ånd, dansk tankegang, dansk sæd og skik, det danske gennemtrængte ham, det blev et med hele hans liv.

At dette virkelig blev tilfældet er så kende- ligt i al Grundtvigs færd og tale. Måske hans inderlige danske natur giver sig særlig tilkende, da han var med til det berømte og alvorlige møde paa Skamlingsbanken den 4. Juli 1844.

For Grundtvig var det at være politiker og at være dansk det samme, det var at værne om alt, hvad der var dansk. At dette værn gav sig et noget forskelligt udslag gennem virksomheden ude i Folket på dets talerstole og i dets blade og så inde i rigsdagen, hvor lovgivningen skulde være målet, var for ham alligevel kun som to grene på det samme træ, lidt forskellige i udseende, men i virkeligheden aldeles ens.

Den 14. Maj 1840 havde Kristian d. 8. udstedt et sprogreskript, hvorved det danske sprog skulde indføres som rets- og øvrighedssprog, hvor der var dansk kirke- og skolesprog. Det var ikke

over hele den del af Sønderjylland, hvor folkesproget var dansk, men det var dog et stort fremskridt for den danske del af landet. Denne forordning fik juridisk set yderst lidt at betyde, thi de juridiske embedsmænd undlod at rette sig efter den enevældige konges befalinger og prokuratorerne endnu mindre. Folkelig set fik derimod dette kongelige reskript den allerstørste betydning.

Da det store tysksindede og ivrig danskfjendelige parti i den slesviske stænderforsamling ivrede med det mest hånende og hadefulde sindelag mod reskriptet., besluttede Peter Hjort Lorentzen, stænderdeputeret fra Sønderborg, at tale dansk i stændersalen, og denne beslutning udførte han d. 1. Novbr. 1842. De tysksindede, som var i overvejende flertal, blev rasende over hans danske tale, haanede ham, truede ham endog med vold, og selve hertugen af Augustenborg, kongens svoger, gik i spidsen for al den voldelige fremfærd. Dette stænderslag vakte op ikke alene syd for Kongeåen, hvor mange var lysvågne, men her i kongeriget fik denne optræden den største betydning. Ved nytårstid kom P. H. Lorentzen til København for at drøfte stillingen med forstående venner. Grundtvig havde talt om sagen i «Danske samfund», skrevet en sang om «hr. Peder fra Sønderborg», som sluttede med dette vers:

„Hil være hr. Peder fra Sønderborg!
 Han kæmped for Danemarks tunge,
 det skal ikke glemmes i bøgelund,
 mens fuglene kvidre og sjunge:
 Nemmer I vel det danske?“

De nationalliberale politikere fandt måske for første Gang, at Grundtvig havde talt ord, som var værd at lægge sig paa sinde. I efteråret 1843 var der atter enkelte af Sønderjydernes førere i København, og ved en fest for dem sang man en sang af Grundtvig, hvori han byder «Dannemænd

fra Skamlingsbanken» hjærtelig velkommen over Bølgen blå!», hvorefter en af de politiske Førere, Grundtvigs gamle modstander, prof. H. N. Clausen, tog ordet. Grundtvig talte flere gange, og bladet «Fædrelandet», som just ikke plejede at have venlig forstaaende overfor Grundtvig, skrev meget rosende om hans taler og sange. Ved festens slutning blev der af selve ordstyreren prof. Schouw udbragt et leve for Grundtvig. Det er den danske sag, som her forener danske folk; for at afværge den truende Fare for vort modersmål lægger man stridighederne tilside.

Havde de dansksindede ventet, at Danmarks konge skulde have hævdet P. H. Lorentzens ret til at tale dansk i stænderforsamlingen, så blev de bitterligen skuffede. En kongelig erklæring af 29. Marts 1844 gav ikke en sådan ret. I stændertiden fra Novemberdagene 1842 var Lorentzens forskellige taler kun gengivne med de ord, at den deputerede P. H. L. talte dansk, vedblev at tale dansk, talte atter dansk. Den korte, som man mente, hånende meddelelse, kunde danske folk forstå, og da Sønderjyderne for anden gang kaldte til møde på Skamlingsbanken, da strømmede 10—12000 der til, hovedsagelig fra Sønderjylland, men også et stort antal fra Nørrejylland og fra øerne.

Vore nationalliberale førere stod i nøje forbindelse med de danske slesvigeres førere, og det bestemtes da at mødes med Sønderjyderne til et alvorligt protestmøde mod den hån, der var vist det danske modersmål. Skönt de nationalliberale førere langtfra syntes godt om Grundtvigs politiske stilling, så synes de dog at have været klar over, at i denne sag burde Gr. selvfølgelig være med. D. 28 Juni modtog han gennem Orla Lehmann en skrivelse, hvorved «Skandinavisk selskab» indbød ham til at følge med som gæst til Skamlingsbanke-

festen d. 4. Juli. Skrivelsen sluttede med den forsikring, at både rejsefællerne fra Köbenhavn og vennerne, de skulde gæste, vilde kappes om at vise ham, hvor levende de danske påskønnede, hyad Grundtvig var for den sag, som nu kaldte dem sammen til dette stævnemöde.

Den ros, som skrivelsen fra de nationalliberale förere ydede Grundtvig, var just ikke af gammel Dato. Gr. havde nemlig ofte udtalt, at vi burde for alvor glæde os over stænderanordningen; han mente, at vi derved havde fået «det fri kongedömmet med den fri folkestemme». »Kongehånd og folkestemme, begge stærke, begge fri» sang Gr. i 1839, og til 28. Majfesten 1841 sang han i sangen «Hjærter og löver i sit skjold» bl. a. følgende:

„Nu er den tredie løvestund,
lykken, hun smiler til Øresund.
Fredegod, sön af mødre ni,
folkeraadt stå nu Danmark bi!
Stöd nu som Hejmdal i din lur!
stå nu for Gladhjem som en mur!
Kærligheds sal i lysets old
kaste nu Glans på Danmarks skjold“!

Men en sådan lovprisning af vore stænderforsamlinger kunde de liberale förere aldeles ikke være enig med ham i. Gr. vilde fejre 28. Maj med festligheder omkring i landet, de politisk-liberale förere gjorde alt muligt for at hindre denne dag som festdag, de frygtede, at folket så skulde slå sig til ro med, hvad stænderordningen böd, og det måtte frem for alt ikke ske. I 1840 udtalte D. G. Monrad: «Gid det måtte være sidste gang, at vi fejre 28. Maj! Gid vi snart måtte kunne drikke dens gravöl! Gid vi snart måtte have og fejre en höjere fest, indstiftet til minde om den dag, da Kristian d. 8. gav de tre forenede stænderforsamlinger fuldstændig skattebevillingsret».

Grundtvig var slet ikke tilfreds med den frihed, som man havde, han vilde have langt mere borgerlig frihed, på erhvervslivets område meget mere, større trykkefrihed, og hvad angik skolen og kirken, da vilde han have mange bånd løsnede. Men han mente, at gennem de friheder, som man havde, vilde ganske lempelig udvikle sig, hvad der mere trængtes til af frihed. Gr. var ikke negativ i sin optræden, derfor mente han, at «alt det konstitutionsmageri og al den gennemhegling af øvrighed og embedsmænd, der nu gælder for frihed» var slet ikke vejen fremad til mere frihed, men velvillig brug af den frihed, vi havde, skulde nok vise sig at være den rigtige vej til den frihed, vi yderligere havde behov.

De politisk liberale var bleven stærkere og stærkere grebne af den nationale sag, sådan som kampen førtes for denne sag i Sønderjylland. Der er det, at de liberale finder Gr. stående fuldt rustet med bestemt krav på dansk sprogs ret og dansk folkeligheds ret, og i den henseende erkender de, at han er trængt langt dybere ind i denne sag end de er. Derfor er de ivrige i at vise ham, hvor levende de påskønner, hvad han er for den nationale sag.

Så kom festdagen 4. Juli 1855. Det lange vogntog fra Kolding, som førte de mange gæster fra København ud til banken, havde gjort holdt nedenfor Højskamling, og nu gik den store skare med et musikkorps i spidsen op ad banken. Øverst oppe havde Dannæbrog vajet fra morgenstunden af. Formanden for mødet, Kaj Hansen, Vonsild, modtog toget med et velkommen på bestyrelsens vegne, og snart samledes der 10—12000 omkring Talerstolen. Først lød den gamle kampsang: «Vor Gud, han er så fast en borg», og så stod bondesønnen fra Sommersted, Laurits Skau frem, «beviste og forklarede bedre end nogen præst, hvad det fjerde

bud: ær din fader og din moder, at det må gå dig vel, og du må længe leve i landet; hvad det har med fædrelandet og modersmålet at gøre!»

Så talte Grundtvig. Denne mærkelige tale, der varede sine 5 Kvarter og som var så fuld af gamle ejendommelige nordiske udtryk, så man kunde fristes til at tro, at tilhørerne vanskelig vilde kunne følge ham, men de tusinder fulgte ham ord til andet, lydløs var der, det var tydeligt nok, at de ikke alene hørte og forstod ordene, men den ånd, der levede i disse ord, levede ogsaa hos tilhørerne, derom kunde ingen tvivle.

„Det var Danmarks folkemund,
fuld af folkesange,
hurraråb af hjærtens grund
i de grønne vange,
folkemunden fra igår
stum i mange hundred år
nys med sang oplukket“.

Grundtvig begyndte med at minde om, at her var «Danmarks lyslevende grænsefæstning», her var Thyra Dannebods og kong Valdemars værn, og her var den mand, som i kampen for dansk ret kaldte Holger Danske frem mod kejser Rødskæg, og her var det, at den danske sags talsmand «blev ved at tale dansk», «det er et gyldent ord, indgravet i sølvhornet», og denne indskrift «skal forklare det gamle guldhorns dybe toner og alle dets gådefulde tegn». Kampen skal nu føres for danskhedens ret, men ikke med «næver og negle»; thi «nu skal træppen jævnes af tungerne selv i folkemund». Men skal ordet komme til sin gamle magt her i Danmark, da gælder det om, at vi får «en dansk højskole, hvor Nordens ånd på modersmålet og med det hersker uindskrænket».

En sådan højskole ser han, at de har gjort det første skridt til at rejse og netop for at udtale sin glæde derover er det, at han er rejst til mø-

det. Manglen af en sådan dansk højskole har i mange år været for ham den bitreste sorg, men nu da begyndelsen er gjort, glæder han sig inderlig over, at hans «sødeste drøm» kan klive til virkelighed. «Derfor slesvigske dannemænd, fuldender standhaftig, hvad I har kækt begyndt: rejser en højskole i eders midte, som er Skamlingsbanken, en dannemændsforsamling her, eders fædres storværk og gamle Danmark værdig, en højskole, der kan hjemle sig navn af Hejmdals klanghorn». At de slesvigske dannemænd her skal gå foran er historisk rigtigt, thi herfra har vi faaet vort fædrelands navn, Danmark, og her byggedes den første danske kirke, derfor er det i sin gode orden, at de ogsaa skolehistorisk går foran.

En lille vise til tak og opmuntring har han med sig til dem, det er visen om «bannermesteren Folke, der fløj afsted til Jællinggård, hvor den danske kong Vernund var, for at melde, at fjenden dumdristig havde hjemsøgt landet ved Skamlingsbanken, og nu gjaldt det om, at kongen hurtigst muligt stillede sig i spidsen for sit folk for at drive fjenden væk. Folke havde travlt, han kunde næppe få tid til at drikke af bægeret, der raktes ham, men han greb det dog, og så svor han, at før han skulde vige for fjenden, før skulde han tømme dette bæger fyldt af hans eget blod. Grundtvig slutter med at udtale det håb, at det danske folk skal være så vågne og så kække, at de, før de indrømmer fjenden et stråsbred af marken, før skulde gøre som Folke og tømme hver sit bæger af det varme hjærteblod.

Georg Himmelstrup.

Spekulation — ærligt arbejde.

For nogen tid siden fandt et tilfældigt mødested mellem et par gamle höjskolekammerater. De havde ikke set hinanden i mere end 35 år og kunde derfor let få noget at tale om; det blev ogsaa en lang samtale.

Den gang, sidst i halvfjerdserne, da de havde delt værelse sammen, havde den ene stået overfor at skulde *overtage* en god gård ikke langt fra en stor by på Sjælland, og den anden havde villet *købe* et stykke udmark, kjær og hede, i Vestjylland.

I den første tid havde de af og til hørt om hinanden, men senere var det holdt op. Af samtalen fik man nu at vide, at sjællænderen fra begyndelsen var kommen til at sidde sikkert og mageligt ved sin gård, at han havde haft forskellige bestillinger og tillidshverv, som han havde udfyldt naturligt og godt, og at han havde passet sin gård sådan, at den forholdsvis var i ligeså fortræffelig orden nu, som da han overtog den. Han havde handlet en del med ejendomme og nogle gange tjent godt, havde haft aktier i forskellige foretagender og både tjent og tabt penge derved, havde i det hele haft stor lyst til at spekulere i handel både med småt og stort, men var ingen rigtig vej kommen for sin kones uvilje derimod — før nu under krigen. Det var jo forfærdeligt, alt det krigen lagde øde — for dem som kom med, men saadanne ødelæggelser havde der jo været så mange af før, og de måtte vel ikke kunne undgås. Der vilde jo altid blive ved at komme krige.

Nu havde han så solgt sin gård uden besætning for mere end det tredobbelte af den pris, han overtog den til for over 30 år siden. Og så havde

hans søn haft en god bekendt, der var kontormand, og de to havde straks efter krigens udbrud begyndt at spekulere på forskellig måde også i papirer på Børsen. Det var nu efterhånden bleven i større stil, efter at han var trådt til og stod bagved med sin kapital. Han mente allerede for sin part at være oppe på millionen, som han havde sikret sig imod at kunne tabe, hvordan det end skulde gå med sønnens spekulation.

Han var nu ifærd med at få sig bygget et rigtig fint hus på et smukt sted, hvor han og hans kone kunde have det godt og sorgfrit som gamle. Ja, saa måtte jo også børnenes fremtid sikres, der var sønnen og to døtre.

Manden fra Vestjylland mente, at det engang på højskolen havde været drøftet, om det var godt at vide sin fremtid *sikret* sådan under alle omstændigheder, sålænge man ikke var helt gammel. Det havde man ikke været ganske vis på.

Og nu fik sjællænderen så at vide, hvordan det var gået vestjyden i alle de mange år. Det var et helt lille eventyr, men mange vilde måske ved at høre det synes ligesom sjællænderen, at prinsessen egentlig aldrig var bleven vunden — eller i hvert fald mistet igen.

Mange tønder land af mose og unyttig sump var bleven udgrøftet og taget under plov, lynghe-der var gjort til agerland og granskov, huse var bleven bygget og bygget om igen, næsten hvert efterår havde der kunnet sættes en ko mere ind i stalden — nu var der 22 køer, og der var begyndt med 3. Seks børn var vokset op der langt ude i ensomheden og havde som voksne fået den skolegang, de dårligt havde kunnet få som børn — for den lange vejs skyld. En datter var husmands-kone *endnu*, og en anden var lærerinde. Den ældste, gifte søn havde lige før krigen overtaget gården — foreløbig hjulpet af sin broder, som

samtidig var håndværker. Deres økonomiske fremtid var *ikke forud* sikret.

På sine ældre Dage havde manden nu købt en anden ejendom nær ved den gamle, hvor han selv endnu engang og de to yngste børn kunde få brug for kræfterne og arbejdslysten.

Således var *indholdet* af samtalen, og ved at høre den, kom man til at synes langt bedre om vestjyden end om den anden.

Hvad om nu *alle* mennesker prøvede på at leve af gode hestehandler, ejendomshandler, lotterispil, prisstigninger og børspekulationer — og på den måde vilde „*sikre*“ deres fremtid! Og hvad, om de alle i stedet derfor foresatte sig at ville tjene deres daglige brød ved ærligt arbejde?

Denne vestjyde, og hvad han sagde, fik mig til at tænke på skotten, James Carlyle, sådan som hans søn, Thomas Carlyle, har skildret ham i sine erindringer: «En del af denne jords overflade bærer værdifulde mærker af hans arm og sunde tanke. Han tog sig intet på, uden han gjorde det med troskab og som en virkelig mand. Jeg skal se på de huse, han byggede med en vis stolt interesse. De står *faste* og *ægte* til deres inderste rundt om i min fødeegn. Ingen bygmester, som kommer efter ham, skal nogensinde sige: «Her var en hul øjentjeners finger». . . . . Er ikke også jeg den ydmyge James Carlyles værk? Jeg skylder ham langt mere end min tilværelse. Han gav mig sit noble, manende eksempel. Det var ham alene, som bestemte, at jeg skulde *oplæres*, som med sine små, hårdt fortjente midler sendte mig i skole og gjorde mig til, hvad jeg er eller bliver . . . . . Jeg kalder et menneske betydeligt, som bliver en *sand, ærlig* arbejder i denne, den Højstes vingård, Om hans værk var at bygge paladser og grundlægge kongeriger — eller at grave grøfter, er mig ligegyldigt eller næsten ligegyldigt.

Alt menneskeligt værk er forbigående, ubetydeligt *i sig selv*. Kun den som gjorde arbejdet og den *ånd*, som var i ham, har betydning . . . . . Min fader havde som barn lært virkelig fattigdom og nød at kende og ejede aldrig senere en øre uden han nøje vidste, hvordan han var kommen til den: «pillet den ud af den hårde sten», som han sagde. Dog kunde han altid skilles ved penge, han kendte godt deres værdi og kendte det, der var mere værd end dem. Jeg husker, at han to gange har sendt mig hen for at købe et kvart pund tobak som særlig gave til nogle gamle koner, der havde hjulpet ham med at samle kartofler op. Jeg holder af at tænke på dette. «Det lidet, som en ærlig mand har».

Nu er de gamle koner maaske døde, og han er død — men gaverne lever endnu . . . . Han havde sørget for min «lærdom» meget imod andres råd. «Skaf en dreng lærdom», havde de sagt, «og han vil vokse op til at se ned på sine uvidende Forældre.» Det har min fader engang fortalt mig, idet han tilføjede: «Således har du ikke gjort, Gud være takket derfor» . . . .

Føde og hvad som helst, man ellers kan nævne, eksisterede for min fader kun ganske simpelt som *middel* til at kunne udføre arbejde. Vi har måneder igennem (da han ikke længere var fattig) levet af kartofler og havregrød uden nogen anden kryderi dertil end hvad vor egen ko gav os.

Min faders eneste skolelærer var en mærkelig gammel skomager, John Orr, som til visse tider ikke kunde lade brændevinsflasken være i fred. Engang var John Orr kommen til at tænke på, at hans faders grav endnu lå hen uden at der var så meget som en sten på den. Stenen var bestilt og betalt og lå færdig med navn på hos stenhuggeren i nærmeste by. Men John havde i nogen tid ikke haft penge til at betale den nødvendige

kørsel med. Uden en øre i Lommen begav han sig så til stenhuggeren, fik stenen på sin ryg og begyndte paa en fortvivlet vandring tilbage. Atter og atter måtte han lægge stenen for at hvile, Det var, som den skulde dræbe ham, så tung var den. Natten kom over ham, og han fik stadig påny stenen op på sin ryg. Tilsidst var han nær ved kirkegaarden, men kunde så ikke mere ved egen hjælp få stenen løftet op. Han blev ved at tumle med den som en fortvivlet, indtil der endelig kom nogen forbi, som hjalp ham den op paa graven. .

Hvad forskel er der mellem de rige og de fattige, de små og de store? Hvad var John Orrs værk eller Alexanders eller Napoleons?

Det var altsammen noget *midlertidigt*, af *forbigående betydning* på denne klode, der er som et sandskorn i verdensaltet og hvis hele varighed kun er et øjeblik af evigheden. Den riges eller den fattiges liv er blot de større eller mindre *bogstaver*, med hvilke vi opskriver livets tankesprog og gyldne ord. Du kan med dit liv skrive noget, som er falskt, eller noget, som er *sandt* — og om du gør det første eller sidste er af *uendelig* betydning, men om bogstavsrne er større eller mindre — . . .

Om min faders ungdom og første manddomsår ved jeg kun lidet. men fra den tid, jeg kendte ham, var han herre over sine handlinger og prøvede verden på forskellig vis for at finde ud af, hvad meningen med hans liv egentlig var. . . .

Et menneskes første tilskyndelse er at søge nydelse, fornøjelse. Det lever mere eller mindre voldsomt og utøjlet for at erobre sig et hjem — og andre rigdomme af mere jordisk art. Ikke for senere — somme tider aldrig — forstår det, at et fuldkomment *hjem* ikke vil findes på jorden . . ., at dets sande hjem ligger *bag* denne sansernes verden og er et himmelsk hjem. Om disse sine søgende og prøvende dage talte min fader ikke

med megen glæde, aldrig med hoveren. Han betragtede dem som dage fyldte med dårskab, måske med synd. Dog ved jeg fuldt vel, at hans liv selv da udmærkede sig ved mådehold — i enhver henseende —, at han var afholdende, klog og arbejdsom som meget få. . . .

Den største indtægt, han nogensinde havde i et år, var 1800 kr. — ved at bygge et meget stort hus.

Da det blev møde at bygge pralende og uægte huse, men billige og slette, vilde han ikke mere have med sit håndværk at gøre. Det var ikke længere *ærligt*, sagde han. Han blev i 1815 forpagter af en landejendom med vådt, leret jord. Der var nok at kæmpe med, han tog fat med sin gamle kraft — og sejrede.

To kornaks gror nu allevegne, hvor han kun fandt et. *For liden* er det lidet værdige mennesker, som høster frugten af hans arbejde; men han gjorde en værdifuld gerning mod et stykke af Guds jord, og Guds menneskehed vil år efter år kunne nyde godt deraf. . . . Det sidste, jeg gav ham, var lidt tobak og et par sølvbriller. Han græd af glæde derover, har min broder fortalt mig.

Mens han levede havde jeg givet ham meget lidt — og kun haft lidt at give. Han trængte kun til lidt og ventede intet fra *mig*.

Du, som vilde give, skynd dig dermed. I graven kan dine kære ikke modtage din venlighed».

Var det godt for hvert land, og var det *sundt* for hele jorden, om der var mange *ærlige* arbejdere og ingen spekulanter?

Agnus Sørensen,
Nørre Ørsløv højskole, Falster.

Fra Bertelsens Bryllup.

Sydsol og Østsol, Mel. af Bertelsen.

DER gaar Sagn om Drengens Leg
langt udenfor hans Sogn,
da han gik sin egen Vej
og slæbte paa sin Vogn,
Tonerne slumred som Morgendis om Land,
og Vognen var en Violin, men den var fyldt med Sand.

Ud som Mejerist han for,
med Solen op han maa,
rysted Sandet ud paa Jord
og satte Strengte paa,
Tonerne vaagned, de dansed for hans Sind,
saa spillede han Taarer paa en Sognefogeds Kind.

At staa op ved Morgengry
vist aldrig var hans Hang,
før i Skolen ind paany
med dens Musik og Sang.
Stille han spilled en Somrens Elverdans
og slog om Vinterdagen graa en broget Blomsterkrans.

Tung var Vejen, Tiden fjærn,
naar han blev fri og frank,
Tonerne de blev hans Værn,
hvergang Humøret sank,
spilled han Vaaren og alle Blomster smaa,
saa spilled han sig lys og glad, naar Farten gik i Staa.

Ak, hvor var den Frihed sød,
saa blaa var Himlens Hvælv,
jubilende det for ham lød:
han raaded for sig selv.
Spilled og sang han og spillede dertil,
nu faar han Lov at spille selv, saa meget som han vil.

Ingen var saa let som han,
og ingen gik saa frit,
mødte han en Ægteemand,
beklaged han ham tit:
Spille og danse paa sin Madammes Bud
og gaa i Selen Dag for Dag — ja saadan saa han ud!

Passe Tid for Middagsmad
 og melde hvad og hvor!
 Aldrig vandre fri og glad,
 men kun i Klokkens Snor!
 Syng det samme med træt og sprukken Røst!
 Men aldrig syng kæk og frit, som selv man havde Lyst.

Meide det til Punkt og Prik,
 hvor langt man vilde gaa! —
 Knap han vidste, naar han gik,
 hvorhen han skulde naa.
 Gynged i Tonen saa let som i en Leg,
 og mødte han en gammel Ven, han fulgte ham paa Vej.

Saa kom han i Skolen ind
 og mønstrede sin Trop,
 spilled for de lukte Sind
 og spillede dem op.
 Kaldte som Orfeus med Tonen klar og ren,
 saa Fjeldene fik Danselyst, og der kom Liv i Sten.

Dog sin Skæbne ingen flyr,
 hvor fri end er hans Aand,
 det er som et Eventyr,
 at han blev lagt i Baand.
 Spilled han stille og sang saa glad og let
 og mødte Helga paa sin Vej — saa spilled de Duet.

Er da endt hans Frihedsstund,
 er Fuglen bleven tam?
 Løven bleven Pudelhund,
 og Hjorten endt som Lam?
 Baandet, der binder, ej tyngte dem til Jord,
 det er slet ingen Lænke tung, men kun en Silkesnor.

Baandet som vort Hjerter bandt,
 ej standsede vor Fart,
 alt det bedste, som vi vandt,
 i det blev aabenbart,
 syngte og spille om alt, hvad man har kær,
 den bedste Frihed vindes nok, hvor glad man Baandet bær'.

Priset være Helgalil,
 der lagde ham i Baand,
 støttede hans Solospil
 og rakte ham sin Haand!
 Toner skal klinge paa allerbedste Vis,
 og vore Toner klinge med til Brudeparrets Pris.

Fire Aakjærske Sange.

Melodier af Frede Bertelsen.

Allegretto *..Allegro* *Frede Bertelsen*

Vang

Piano

mf

Solen ses med den skygges Solen frem

Piano

Lokket er den lyse Told paa Bygghødens Bredde

Sjældet og Gæstet og Solen af Nordens, men Solen i den

mf

egen Sjæl den kan by allehed

mf

Smaaavers i Elevernes Stambøger.

MENS Krigen larmende drog over Jord
og blussed med Baal og Brand,
mens Rædsel og Sorg og sejrssikre Ord
blandet sig i et forvirret Kor
og stønned og brovted om Land,
vi fandt herhjemme en fredlyst Plet,
hvor Somren var lys og Dagen let.

Mens Bjerge af Skyer i Synskredsen staa
i flammende Lyn og Brag,
mens Verden i bølgende Rædsel laa,
Hytter og Borge og Byer forgaa
i Jordskælvets Dommedag,
har Solen skinnet, venlig og god
over vort Arbejd og foran vor Fod.

Mens Taarer flød i bitreste Nød,
og Slægter græd Øjnene ud,
Lemlæstelse, Vold og Skam og Død
stivnende over Hjemmene brød
som Helvedes Rædselsbud,
klang Ungdommens Latter, uskyldig og skær,
gennem vor daglige Gerning her.

Der er saa mange, der slet ikke fatter,
at vor Tids Ungdom har Raad til Latter.

De synes, at midt under Krigens Ve
er det underligt nok, at nogen kan le.

De ser, hvor det flammer fra Hytte og Borg,
saa burde de unge bære Sorg.

Men det er netop Ungdommens Styrke,
at den jubler for Lyset, der tændes i Mørke.

Og det er Ungdommens bedste Drift,
at den smiler til Solen bag Skyens Rift.

Den haaber til Gud, at de Lyn, der true,
maa skaane vor lille Husmandsstue.

Og trækker Vejret en Smule væk,
saa bliver den atter glad og kæk.

Saa ler den muntert i Solens Skin
og stryger Frygten af Sjæl og Sind.

Ak, kunde de unge ej glædes og synge,
hvor svært da at bære Livets Tyng!

Og kunde de ikke i Solskinnet le,
hvor svært da at bære Dagens Ve!

I sang og lo, vi talte, I lytted,
en stakket Stund kun os sammen fandt,
men Livet løser igen, hvad det knytted,
det river over de Baand, det bandt.

Vi mødes og skilles, vi gaar og kommer,
og Vejene flettes med krydsende Spor,
vi vandred sammen den lyse Sommer,
men Vandringen gemte et Afskedsord.

Dog ej vi tomhændet bort vil vandre,
vi vandt dog noget i Mødets Stund,
den der har glædet sig sammen med andre,
han gemmer en Skat paa Sindets Bund.

Hvad helst vi gemte, det for os svinder,
hvad nu vi lever, i Morgen er Minder.

Men frydeligt klinger det tit i min Hu:
vi ejer dog det svundne endnu.

Det ligger som Vaarløft dybt i Sindene,
har Varme og Grøde som Junivindene.

Gamle Sange for Sindet, det spiller os,
vogter Venskab, om Mil adskiller os.

Musik og Sangs Indvirkning paa Mennesker.

DFR er en straalende Kvindeskikkelse, kendt og skattet af alle Nationer og af Slægtled efter Slægtled. Hun har begejstret, og hun har forenet Mennesker, og over hende har man jublet og grædt. Hun skænkede for os «Sjælens Vin». Hun havde Yduns Æblerne, saa naar vi nød af hendes Kunst, glemte vi vor Alder og følte os unge igen.

Denne verdensberømte Kvinde er Musikkens Muse, Fru Musica. Paa ægte Kvindevis stod hun sin Broder Digterkunsten bi, idet hun kastede Glans over hans Værk, men hans var Æren, hun trak sig beskedent tilbage.

De fleste ved, et de skylder Digterkunsten meget; men kun de faa ved, hvor meget Fru Musica skænkede dem. Hun gav dem langt mere, end de aner. og det er hendes Indvirkning, jeg vil forsøge at skrive lidt om.

Paa en Altan stod en Gang en af vore bekendte Folkeførere og hans unge Søster. Under dem bølgede et Folketog af norske Skytter, der sang af deres fulde Lungers Kraft: «Se Norges Blomsterdal». Det var første Gang, denne kvikke Melodi kom til Danmark. De to paa Altanen lyttede, og han udbrød: «Hør, hvor de synger, nu er der ikke en ond Tanke hos hele denne syngende Flok». Dette slog ned i den unge Pige, der fortalte mig dette som aldrende Kone, at naar Mennesker giver sig helt hen i Sang, saa bliver der ikke Plads for onde Tanker.

Det er meget faa Mennesker, der i Musik kun hører en ubehagelig Spektakkel og er ganske uden for Musikkens Paavirkning. De fleste kender Mu-

sikkens oplivende Indflydelse. Gik vi henad en Landevej i Flok, og Vejen blev os lang, maaske gnavede Skoen, saa stemte nogle op med en Sang; hvor det kvikkede op, al Træthed var som blæst bort, selv «Skognavet» forsvandt. Soldaten retter sin Ryg, Benene flyttes i Takt, naar Musikken spiller op. Livsmødet sliger betydeligt. Vi læser om, at naar Soldaterne stormer frem, synger de Fædrelandssange, og det giver dem forøget Mod. Er Sangen her i det ondes Tjeneste og faar Mennesker til at dræbe hinanden? Det, der adskiller Soldaten fra en almindelig Bøddel og Landevejsrøver, er, at Soldaten ofrer sig for sit Fædreland. Det er i al Fald den Tanke, han er fyldt af, naar han synger Nationalsangen. Intet Sted ser man tydeligere Musikkens oplivende Virkning end til Dans. Tænk, om Folk skulde danse uden Musik, ja saa vilde de have høj Betaling for et saadant Natarbejde. Det er jo ikke alene de unge, som paavirkes saadan af Dansemusikken, at Benene maa bevæge sig i Takt med den, nej de gamle glemmer deres Alder og maa med i Dansen.

Mens Sveden hagler ned ad ham, svinger den trivelige Borger sin omfangsrige Madam. Begges Øjne straalere af ungdommelig Glæde; saalænge de er under Fru Musicas Indvirkning, føler de sig unge. Han er den unge Svend, der svinger sin Hjertenskær. Musikken stanser. Parret sætter sig forpustet ned. «Vi kan endnu Mutter», siger han; men det gaar jo knap saa nemt som i de unge Dage, men, naar Musikken atter fanger dem, er de paa Gulves igen og morer sig saa udmærket.

Dansen er kommet i Miskredit, fordi den ofte har saa meget ondt i Følge, Drik og Usædelighed. Er det Musikkens Skyld? Nej, de som fanges helt af Tonerne og maa bevæge sig i Takt til dem, de danser uskyldigt og faar ikke Rum for onde Tanker. Den Præst, som konfirmerede mig, sagde om

Dansen til sine Konfirmanter: «Kan I efter en Aftens Dans takke Gud for den glade Fest, I har haft, saa har I ikke danset paa en styg Maade.

Den lette, livlige Musik er mest tilgængelig for de mange, Den Roman, som vi læser saa uhyre nemt, den underholder os, men der sætter ingen ny Følelser eller Tanker i Bevægelse. Den hører ikke til den Læsning, som flytter os et Skridt frem. Ligeledes med Musik og Sang, jo mere lødige Musik vi kan modtage, jo større Rigdom paa Følelser, Stemninger og Tanker, modtager vi. Ligesom med Bøgerne skal vi lade den musikalske Opgave stige. God Musik kan hæve os op i en aandelig Verden, hvor Luften er ren, og hvor vi oplever grebet af Musikken rige Stemninger, saa det er med et Suk, at Sjælen atter vender tilbage i Menneskehylsteret, naar Musikkens Indflydelse er forbi. En Koncertaften kan være en rig Oplevelse, som man mindes længe med Glæde. Læg Mærke til, hvor Erindring er knyttet til Musik og Sang. Hvad vi oplevede i Forbindelse med Musik, staar atter lyslevende for vor Erindring, naar vi atter hører den samme Musik.

Vi behøver kun at tænke paa Melodierne til de Julesalmer, vi sang som Børn. Ved at synge dem, oplever vi Julen i vort Barndomshjem, Børnenes skønneste Fest. Vi kan derfor ikke lide, at en for os kær Sang med mange Minder, faar en ny Melodi. Vi har i Melodierne til vore Fædrelandssange et Middel til at binde et Folk sammen. Det kendes maaske stærkest, hvilken national Skat det er, der hvor de ikke maa synge disse Sange. Jeg har læst om en Sønderjyde, der vovede sit Liv for en Kammerat nu under Krigen. De tyske Soldater hædrede ham ved at synge Melodien til «Der er et yndigt Land». Det var den smukkeste Hyldest, de kunde bringe ham.

Ligesom et Folk kan være knyttet sammen

ved fælles Melodier og national Musik, kan det ogsaa være et mægtigt Bindeled i et Hjem, hvis Medlemmer har Kærlighed til Musik og Sang.

Lad mig drage nogle Træk frem fra et musikalsk Hjem, som jeg kender.

Det var et stort Hjem, foruden den store Børneflokk var der en Skole for unge Mænd, der ogsaa nød godt af Hjemmets Musik. Husets Frue havde faaet Musikkens Gaver i sjældent rigt Maal, en dejlig Sangstemme og en Evne til at spille paa Klaver, alt hvad hun havde hørt, og ud af sit eget Stemmægsliv uden Nodens Hjælp. Nodernes dunkle Skrift forstod hun ogsaa saa vel, at hun akkompagnerede Kunstnerne, der gav Koncert paa Skolen.

Ved en Skolefest holdt en fordums Elev en Takketale til Fruen, hvor han gik ud fra Ihsens Vers til Grieg «Spil saa Stenen spruder Gnister, spil saa Dyrehammen brister. Var Dyret ved at komme op i os unge, det maatte svinde for hendes Tonestrøm eller for hendes bløde Sangstemmes stærke Magt. Minder om hendes Musik og Sang regner jeg for min Ungdoms lyseste Minder», sagde Taleren.

Hendes Kompositioner var Øjeblikkets Børn, hun holdt dem ikke fast, de kom ikke paa Noder, det var kun for hendes samtidige; hun øste af «Sjælens Vin», saaledes kalder Blicher Musikken. Hun spillede og sang for gamle og unge, for syge og bedrøvede og gav dem Glæde, Trøst og Livsmod; men især nød hendes Nærmeste, Mand og Børn, godt af hendes Evner.

Hendes Musik var som deres daglige Brød og Glansen over Samlivet. Søndagen var særlig Musikkens Dag. Blide Toner nede fra Dagligstuen kaldte Børnene ud af Sengene ned til Morgensangen. Det meste af Dagen gik med Sammenspil; men bedst var Mørkningen i den store, graa Dag-

ligstue med de røde Damaskgardiner, der blev saa smukt belyst fra Skinnet af Kakkellovnen. Moderen sad ved Klaveret og spillede ud af sit rige poetiske Stemningsliv, de store og mindre Børn gemte sig i Stuens Halvmørke og lyttede stille til Musikken slog om i Danserytmer de trak Faderen ud af Studerværelset. Han kom med Slobrok paa og slog nogle raske Sving hen over Gulvet, saa Slobroken hvirvlede om ham. Børnene bevægede sig i hjemmelavede Ballettrin, nejende for hinanden og i Ærbødighed for det gamle Chatol, hvor over det danske Skjold, med Løver og Hjærter, hang, og tre smaa Dannebrogssflag.

Nu vekslede Musikken, og der blev stille i Stuen. Moderen sang gamle Romancer saa inderligt og betagende, at de lyttende sad med Taarer i Øjnene. Mørkningsstunden svandt, Lyset blev tændt, Signalet til Virksomhed; men ogsaa dertil havde Moderen et Musikstykke. Aftensbordet blev dækket i Takt med Dansemusik og dækket ud igen. Maaske sluttede Søndag Aften med en lille Svingom for Husets Folk. Bordet blev skubbet saa meget til Side, at der blev Plads for de dansende. Efter Aftensangene lukkede Moderen Klaveret, som hun uden at trættes havde spillet paa næsten hele Dagen.

Man vil indvende, alt dette er udmærket for de musikalske Mennesker; men det er jo en Gave, man ikke selv kan give sig. De fleste Mennesker har noget af denne Gave, Evnen til at glæde sig over Musik og Sang, og denne Evne kan udvikles og blive til stor Rigdom for vedkommendes Liv.

Der er ingen Kunststart, som har saa mange Amatører som Musikken. De fleste Børn kan komme til at synge, blot de faar Øvelse deri. Det er forbavsende, hvad der kan læres af Sang paa et Højskolebesøg. Karlene brummer som Bjørne i Begyndelsen af Vinteren, men synger med Liv

og Kraft tilsidst. Kunstnerisk set staar vore landlige Sangforeninger ikke højt; men den flerstemmige Sang udvikler de unges Øre og Sans for Harmoni og forener dem i et rent og smukt Ungdomsarbejde. Man siger spøgende, at nu i disse Tider sælger Landmanden en Ko og faar en Jumbe og et Klaver i Stedet for. Det er en Rigdom for et Hjem, at de unge lærer at spille. Det gælder da om, at de faar Sans for god Musik. Vi har jo saa mange dejlige Folkemelodier, lad dem klinge fra Hjemmene i Stedet for de flade, tarvelige Revueviser.

De fleste af jer Elever har jo sunget under min Taktstok, saa jeg fik Lyst til at skrive om, hvad Fru Musica skænker eder. Vær taknemmelige over, at vi i disse Ufredstider faar Lov at holde vor «glædelige Jul» i Fred.

Den tredie Nytaarsdag tænder vi vort Juletræ for nuværende og tidligere Elever. De sidste berder jeg melde deres Ankomst,

Eders «Højskolemor»

Astrid Hostrup.

Ungdom i Nutiden.

VED Nytaarstid 1843 gik Grundtvig op til Kristian d. 8. med Manuskriptet til et Foredrag, som han lige havde holdt i «Dansk Samfund», og som han vilde, Kongen skulde kende; thi det «Nytaarsønske», som han her havde givet Udtryk, mente han, Kongen skulde opfylde. Det gjaldt intet mindre end Oprettelsen af «Højskolen i Soer» for den borgerlige danske Ungdom. I dette Foredrag siger han følgende:

«Ungdommen er ikke blot Rigets Styrke, men den er Livets Blomst og Aandens Skabertime, hvor de store Syner, vi skal have Gavn og Glæde af, maa finde sin Gavning». Naar han her kalder Ungdommen for Rigets Styrke, vil han dermed sige, at paa Ungdommen beror et Folks Fremtid. Men skal denne Fremtid blive god og lykkelig, da maa Ungdomstiden være en Vækkelsestid, den aandelige Befrugningslid, ligesom Plantens Blomstringstid er dens Befrugningstid, hvor Ungdommens Øjne oplukkes til at skue, hvad Mennesker bør skue for at leve et frugtbart Mandomsliv, de maa faa de store Syner. Og naar jeg nu nærmere skal pege paa disse Syner, som vi gennem dansk, kristeligt Ungdomsarbejde vil berige Ungdommen med, saa peger jeg paa de 4 Omraader, der er 4 forskellige Led i Menneskeslægtens Udviklingshistorie og i det enkelte Menneskes Udviklingshistorie, nemlig Naturlivet, Hjemlivet, Folkelivet og Kristenlivet.

I Naturlivet stod Slægtens Vugge, deri skulde den først skue Gud igennem Naturens Skønhed. I Paradisets Have udfoldede Naturen sig i sin fulde Skønhed, og der levede de første Mennesker Og om noget af det første vil vi oplukke de un-

ges Øjne til at se Skønheden i Naturen, fordi Skønheden forædler Mennesker, gør dem bedre. Den Ungdom, der har Sans for Skønhed og elsker Skønhed, kan vanskeligt indlade sig med det grimme og stygge. Og Skønhedssans og Skønhedsglæde forjætter et smukt, velsignelsesrigt Manddomsliv. Naar Blicher besynger den gode, danske Mand, Morten Børup, saa lader han hans Ungdomsliv begynde «i Skanderborg Enge, alt ved den blanke Sø», og der staar han «og grunder paa den Blomstervrimmel saa broget, hvor den kan komme fra», ja han «staar just der og grunder og kan slet ikke forstaa det mægtig store Guds Under udi det mindste Straa». Og denne Side i Opdragelsen og Udviklingen tog osaa Jesus Christus Hensyn til, naar han pegede paa «Markens Liljer», der var skønnere end «Salomon i al sin Herlighed». Og derfor lader vi ogsaa Ungdommen synge Digtternes Sange, der priser Naturens Skønhed, at de maa faa en Følelse og Forstaaelse af, at «i hvert Solglimt Gud er nær». Men det næste Led i Udviklingen var Hjemlivets Dannelse. Og paa Hjemlivets Sundhed og Lykke beror det enkelte Menneskes Lykke. Derfor skal vor Ungdom have Sans for Hjemlivets Herlighed. Lykkelig er den Ungdom, der gennem deres eget Barndomshjem har mødt Hjemlivets Herlighed med alle Livets gode Mægter. De har en Arv, der ikke kan opvejes med Penge. Og de, der ikke har mødt Hjemlivets Herlighed i Barndomshjemmet, de maa lære den Herlighed at kende. Og det vil vi hjælpe dem til. Og for saadanne vil jeg fremføre et Ord af en gammel Svensker, der sad og talte med sine Børn om Hjemlivets Herlighed: «Til et godt Hjem hører seks Ting: Ærligheden skal være Bygmester, og Orden skal staa for Styret. Det skal opvarmes med Kærlighed og oplyses med Glæde. Flid skal være Luften, og over det hele skal en skærmende Himmel

hvælve sig». Og Svenskeren har Ret. Disse seks Ting er saa nødvendige, at hvis blot en af disse seks Ting mangler, falder Hjemlivet sammen eller forvandler sig til sit Vrængbillede. Derfor maa de unge lære dette, og faar man det ikke lært, mens man er ung, saa lærer man det aldrig. En Brudevielse kan høre til en Præsts fornøjeligste og skønneste Handlinger, men det kan ogsaa være noget af det kedsommeligste, han kan have med at bestille, nemlig naar det er Brudfolk, der har jasket deres Ungdomstid bort. Man bliver ikke skikket til at være Ægtefæller og danne Hjem, fordi man naar en vis Alder, man maa dygtiggøre sig dertil som til al anden Gerning. Og det maa ske i Ungdomstiden.

Men det tredie Led i Slægtens Udvikling er Folkelivet. Vor Verden maa strække sig længere end til vort Havedige og Markskel. Derudenfor ligger de Tusinder Hjem, hvoraf et Folk bestaar. Og disse Tusinder Hjems Lykke maa ikke være os ligegyldige. Vi taler med Rette om Kærlighed til Folk og Fædreland. Fædrelandskærlighed er en ædel Følelse, og fattigt bliver Livet for det Menneske, der ikke har Kærlighed til Folk og Fædreland eller som ikke er bleven sig denne Følelse bevidst. Men her maa vi ikke glemme, at vor Fædrelandskærlighed skal ind under Mandens Tugt, skal være en af Guds og Christi Aand rensset Fædrelandskærlighed. Thi det meste af den Fædrelandskærlighed, der for Øjeblikket findes i Europa, er i Bund og Grund hedensk. Det er en af de Ting, som Verdenskrigen har gjort klart for alle, der vil og kan se. Krigen har bragt megen Fædrelandskærlighed for Dagen. Men at den er hedensk, viser sig i det Had og den Bitterhed, den Løgn og Voldsfærd, hvori den giver sig Udslag. Den har ikke været under Aandens Tugt, er ikke rensset af Guds Aand. Og den danske Fædrelands-

kærlighed er ikke bedre end den, Udlandet ejer. Og her falder der gennem Krigen en knusende Dom ikke blot over Folkene, men ogsaa over den kristne Menighed, og især over den kristne Menighed. Jeg anklager her den danske Menighed for en Blindhed og en Forsømmelighed, som den nu burde vaagne til bittert at angre. Den har arbejdet godt for at lægge de enkelte Menneskeliv ind under Aandens Tugt, den har ogsaa arbejdet for at lægge Hjemlivet ind under Aandens Tugt, og i begge disse Retninger har Arbejdet ikke været forgæves. Men den har i sin Tale som i sin Færd ganske forsømt Folkelivet. Derfor er Folkelivet her som i Europa hedensk. Det bygger paa Magten og den stærkeres Ret. Men nu maa den kristne Menighed vaagne og forstaa sit Kald, at faa lagt Fædrelandskærligheden ind under Aandens Tugt, saa den kan renses af Guds og Christi Aand, der er Retfærdigheds og Kærligheds Aand. Kærlighed til Folk og Land betyder Kærlighed til de Tusinder Hjem, men især Kærlighed til de smaa, fattige og fortrykte Hjem, der er paa Livets Skyggeside, saa de kan føres frem til Lyset og Dagen. Hjemkærlighed er Kærlighed til alle Hjemmets Medlemmer, men især til Krøblingen, de syge Medlemmer, Børnene som de svage. Men den af Guds og Christi Aand tugtede Fædrelandskærlighed er ganske af samme Art. Vil Menigheden mon her vaagne og forstaa sit Kald? Den grundtvigske Del af Menigheden har haft og har endnu de bedste Betingelser derfor. Den har sovet som den øvrige Del. Vil den blive ved med at sove de selvretfærdiges Søvn?

Thi her staar vi ved det fjerde Led i Slægtens Udvikling, nemlig Kristenlivet. Ogsaa det vil vi give de unge Syn og Sans for og lære dem at leve det. Det er Evighedsspørgsmaal, der rækker langt ud over Jordelivet, og som de unge ikke maa være

blinde for. Spørgsmaal som disse: «Hvorfra er den Verden, hvori vi lever, og hvorfra er vi selv?» «Hvad er vor Opgave i denne Verden?» og «hvad bliver der af os, naar vi er døde?» Er Døden det store Punktum, hvorefter der ikke følger nogen ny Sætning, eller kommer der en ny Sætning efter Punktummet? Fortsætter mit Liv sig efter Døden, og kan jeg da her forberede min Lykke og Glæde hist? Hvordan skal Livet da leves her? Alle disse Spørgsmaal bør brænde i unge Hjerter, og alt dansk, kristeligt Ungdomsarbejde bør medvirke dertil. Men ikke blot skal Spørgsmaalene brænde, men de kræver deres Svar, der kun kan gives religiøst. Og her melder Kristendommen sig som den Oplysning, der giver Svar paa Evighedsspørgsmaalene, og som den Kraft i Verden, der giver Livet. Og hjælper vi ikke de unge til at stille disse Spørgsmaal og til at finde Svaret, da bedrager vi dem for det bedste. Og her stiller jeg mig i en absolut Modsætning til alle dem indenfor den grundtvigske Højskoleverden, der mener, at vi skal gaa paa Strømpesokker. En ikke ubetydelig Højskolemand synes at have gjort det til sit Speciale at forkynde det lyttende Publikum denne Strømpesokkevisdom. Og her stiller jeg trøstigt mit Vidnesbyrd mod hans. Jeg er ikke uerfaren i dette at tale til dansk Ungdom. Men aldrig var unge Øre mere aabne, aldrig lyttede de mere spændt, end naar der blev talt frit ud om Jesus Christus og Kristenlivets Herlighed og om hans Aand, der skal gennemtrænge alt menneskeligt Liv, Hjemlivet som Folkelivet, saa Guds Rige kan komme og hans Vilje ske paa Jorden som i Himlen. Og her er noget, der er værd at begejstre dansk Ungdom for. Vi oplever tunge Tider, men i tunge Tider sker der altid et eller andet aandeligt Gennembrud. Vi har oplevet Magtens Tider med alt, hvad der hører saadanne Tider til, Gulddyrkelsen og

Nydelserne. Nu er det, som om Retfærdighedens og Kærlighedens Tider, og det er Guds Riges Tider, er i Frembrud som Løvspring. Danske Kristne skal ikke glemme, at de skal bære den nye Tid frem, og dertil skal dansk Ungdom opdrages.

A. Geert-Jørgensen.

Efterskrift.

DER var engang to Vaabensmede, der kom op at skændes om, hvem der var den dygtigste. Saa blev de enige om, at den ene skulde smedde en Hjælm og en Brynje, og den anden et Sværd, og saa skulde de prøve, hvis Vaaben der var de bedste.

Den ene tog sin Hjelm paa Hodet og stak Armene gennem Brynjen, saa skulde han med Sværdet hugge til ham. Han tog med begge Hænder fat om Hjæltet og hug oven i Hjælmen, saa han skar igennem Hjælmen og Ho'det og Brynjen og Kroppen lige til Bæltestedet. «Mærkede du noget?» spurgte han. «Ja, jeg synes, det kildrede mig ned ad Ryggen», sagde den anden. «Ryst dig», foreslog den første, og det gjorde han, saa han skiltes ad, og en Halvdel af ham faldt til hver Side.

Det er altid forekommet mig en noget ulige Kamp. Men jo mere jeg er bleven Tilskue ved den Kamp, der føres paa Folkets store Arena, desto mere har jeg fundet, at just saadan føres den. Nogle møder med Sværd for at prøve de andres Rustning, den ene Part hugger og den anden har i Grunden blot at passe, at han ikke bliver hugget helt i to Stykker.

Jeg er bleven gammel nok, til at have prøvet lidt af begge Dele, baade at slaa til andres Rustning og selv at maatte staa stille og tage imod Slag.

Og jeg er ogsaa bleven gammel nok til at begynde at forstaa det gamle latinske Ordsprog, at den lever godt som er godt gemt.

Derfor gemmer jeg mig nu ogsaa godt bag i

vort lille Julehefte. Og som forsigtig General, har jeg ladet alle mine Medhjælpere gaa foran.

Jeg har altid haft nogenlunde let ved at ryste dumme Misforstaaelser og nærgaaende Beskyldninger af mig. Og er det engang imellem lykkedes en hidsig Sværdets Mand at hugge mig i to Stykker, saa har jeg i alt Fald selv Fornemmelsen af at være groet sammen igen.

Og har en Modstander paastaet, at det var Løgn og Indbildning, jeg var virkelig delt i to Stykker, saa har jeg let og hurtigt trøstet mig ved vor lyse Strand.

Jeg har atter faaet fat paa min Ungdoms Sport, Sejladsen, og jeg har haft uendelig Glæde deraf. De friske Sommersejlture lyser ind i mit Sind i disse mørke Vinterdage. Jeg har mange Gange fundet, at det at sidde i sin Baad og ride som paa en galloperende Hest over brede Bølger var meget fornøjeligere end at skændes om, hvad man havde sagt og tænkt. Langt friskere at slaas med Vind og Vejr end med fanatiske Dogmatikere.

Man fortæller, at Belgierne i Almindelighed kun har liden Sans for Havets Skønhed. Naar de kommer ud til Stranden, til en Bakke eller til et Fyrtaarn, saa stiller de sig op med Ryggen til Stranden og ser ind over Landet.

Vi bor i et Land, hvis lyse Kyster er dets største Skønhed. Stranden er for os, hvad Norges Fjelde er for Normændene. Og dog kan man gaa imellem danske Malerier og faa Indtrykket af, at en stor Del af vore Kunstnere vender Ryggen til Stranden. De maler Landets Herligheder, Grøftekanten ved Vejen, forblæste Buske og glinsende Regnpytter, men Havets tusinde Ansigter vender de sig kun sjælden imod.

Og dog skulde man tro, at i danske Landskaber maatte Havet spille en lignende Rolle som Fjeldet i de norske.

Jeg vil sige til mine Elever: Se paa Havet. Lad os ikke vende Ryggen til det og blot lade Blikket glide ind over Land. De danske Strande er den Ungdomskilde, der er givet os.

En klog Professor sagde for nylig noget om, at Stranden ikke havde præget vort Folk. Det var snarere Vinden. Vi kunde se noget forblæste ud, men vi gjorde egentlig ikke Indtryk af at være en Sømands-Nation.

Det skulde det næste Slægtled se at bøde lidt paa. Der er meget faa herhjemme, der kender til den Glæde det er selv at pløje Bølgerne. Og dog har vi Farvande, der egner sig dertil, som ingen anden Nation i Verden.

Paa Havet bliver Smaatterierne til Smaatterier, der bliver de personlige Smaaskænderier og Mundhuggerier til de Bagateller, de er.

Jeg priser min Lykke, at jeg har faaet et i mange Aar næret, brændende Ønske opfyldt, atter at komme til at bo ved Stranden.

Derfor er det Sted, hvor jeg nu kalder de unge sammen, noget af det skønneste, jeg kan tænke mig.

Jeg staar her med Ansigtet vendt mod Havet, og jeg haaber, at jeg maa blive staaende her, saa længe jeg mægter at staa.

Hermed en Hilsen fra Vejlbj Højskole til alle mine Venner, der er spredt over det ganske Land.

Helge Hostrup.

Elevmødet

Søndag den 17. Juni.

Efteraarsmødet

**Søndag den 23., Mandag den 24. og
Tirsdag den 25. Septbr.**
